

LEOPOLD GABRIËLS EN DE PASSEURS

Gabriëls Josephus Leopoldus	Geboren op 9 februari 1886 te Schilde Doodgeschoten op 28 augustus 1915
Eenheid: Werkte voor de Belgische militaire geheime dienst	Onderscheidingen: geen. Op zijn overlijdensakte werd vermeld :“Voor België gestorven”.
Vader: Gabriëls Petrus Josephus ° Schilde 1 maart 1842 † Schilde 12 december 1913	Moeder: Van (De) Putte Anna Isabella ° Borgerhout 7 juli 1846 † Schilde 7 februari 1920

Leopold was geen soldaat, maar een burger. Als geoefend wielrenner werd hij “passeur” en bezorgde hij post via de “Dodendraad”. Die dodendraad was een elektrische versperring die langs de grens tussen België en Nederland liep. Leopold was ook inlichtingenagent van de Belgische Militaire Veiligheidsdienst en belast met het coördineren van de activiteiten van een aantal vluchtlijnen langs de grens en het observeren van troepenverplaatsingen in het Antwerpse. Hij had een onderduikadres op een boerderij in Koekhoven, een wijk in Rijkevorsel. Op 28 augustus 1915 liep het daar verschrikkelijk mis. Hij werd in Rijkevorsel gecontroleerd door een Duitse patrouille en nam de vlucht toen uitkwam dat hij valse documenten toonde. Met drie kogels werd hij doodgeschoten. Op zijn lichaam werd een geladen revolver aangetroffen.

Met paard en kar werd zijn lichaam overgebracht naar Schilde waar hij ook begraven werd. Zijn graf bestaat echter niet meer.

Op 2 oktober 1936 besliste de gemeenteraad van Schilde dat de nieuwe straat rond de Sint-Wijbrechtschool naar hem zou genoemd worden.

DE DODENDRAAD EN ZIJN PASSEURS

De dodendraad was een elektrische versperring die tijdens de eerste wereldoorlog langs de grens tussen België en Nederland liep. Het was ook de grens tussen een opgedrongen bezetting en de vrijheid. De draad was ongeveer 450 km lang en liep van Knokke tot de voorsteden van Aken. De Duitsers vonden dat ze te veel mankracht moesten inzetten om te vermijden dat spionnen, verzetslui of smokkelaars zonder veel problemen van en naar Nederland konden reizen. Er moest ook vermeden worden dat jongelui via die weg het Belgisch leger zouden kunnen verwoegen.

De werkzaamheden werden gestart in het voorjaar van 1915. Er werden twee afsluitingen met "pinnekesdraad" aangelegd, met ongeveer iedere 30 cm een draad. Tussen beide afsluitingen liepen de elektrische draden op porseleinen isolatoren. Hier en daar waren er overgangen die bewaakt werden en waar men met een "Passierschein" (een doorlaatbewijs) kon passeren.

Reconstructie Dodendraad aan de grensovergang t.h.v. Zondereigen Merksplas

De dodendraad dankt zijn naam uiteraard aan het groot aantal dodelijke slachtoffers, van grazend vee tot spelende kinderen en volwassenen die toch probeerden Nederland te bereiken. Men heeft weet van 850 slachtoffers maar 5000 slachtoffers lijkt een realistische schatting.

Het grote aantal slachtoffers is deels te verklaren omdat veel mensen nog niet wisten wat elektriciteit was. Maar het is vooral te wijten aan het feit dat de Belg zoals altijd zocht naar achterpoortjes. En dat (achter)poortje moest bij de dodendraad soms letterlijk genomen worden. Zowel de grensbewoners als andere Belgen zochten naar mogelijkheden om zonder toelating de grens over te geraken. Duitse grenswachten werden omgekocht, men probeerde de draad als een polstokspringer te overschrijden of men klemde een houten bierton zonder scheel en bodem tussen de elektrische draden en kroop er dan door.

De geallieerde legers gebruikten "passeurs" om brieven en mensen door het grensgebied te smokkelen van en naar het vrije Nederland. Een passeur was iemand die de omgeving goed kende, een schuiladres had en soms goede contacten onderhield met de Nederlandse en Duitse grenswachten. Deze ervaren passeurs gebruikten een "passeursraam", een

opvouwbaar kader dat op de fiets kon meegenomen worden en dat tussen de elektrische draden kon gespannen worden.

Leopold Gabriëls was zo'n ervaren passeur. Maar uit zijn verhaal blijkt dat passeurs hun leven niet alleen aan de draad zelf op het spel zetten.

Een reconstructie van een passeursraam in Zondereigen

VIJF SLACHTOFFERS VAN WO I IN DE DEELGEMEENTE SCHILDE

Tijdens WO I bleef ook de deelgemeente Schilde niet gespaard. Vier soldaten en een burger, die voor de militaire inlichtingendienst werkte, sneuvelden: Petrus Bogaerts, Frans De Beukeleer, Eugeen Dierckx, Eugeen Van de Vel en Leopold Gabriëls.

Na de oorlog werd er beslist om elk van hen te eren door een straat naar hen te vernoemen.

Achteraan in de Sint-Guibertuskerk hangen twee borden om deze slachtoffers te herdenken. Op één van deze borden staat het burgerslachtoffer Leopold Gabriëls niet vermeld.

